

Ved Folketingsmanden for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) er modtaget Andragender fra Dansk Husmandsforening, de fynske Husmænds Landboforening, de samvirkende sjællandske og lolland-falsterske Husmandsforeninger, de samvirkende jydsk Husmandsforeninger og de samvirkende bornholmske Landboforeninger om Forhøjelse af Statstilskud.

Trykte Eksemplarer af disse Andragender ville blive omdelte.

Udenfor Dagsordenen har Folketingsmanden for Holbæk Amts 1ste Valgkreds (Fogtmann) Ordet for paa egen og Medforslagsstilleres Vegne at fremsætte et i Fredegsmødet anmeldt Lovforslag.

Fogtmann: For en Aarrække tilbage førtes her i Tinget en ret indgaaende og energisk Forhandling om en Præstelønningslov, som skulde ordne Præsternes Stilling paa en mere tilfredsstillende Maade. Blandt Vanskelighederne ved Gennemførelsen var ogsaa Spørgsmaalet om den fremtidige Udnyttelse af Præstegaardsjorderne. Om det end ikke var det afgørende for Sagens Stranding, spillede det dog bestandigt ind, idet Anskuelserne delte sig; det konservative Parti var ret naturligt meget ænsteligt og forsigtigt med overhovedet at røre ved den nuværende Tilstand, hvorimod de fremskridtsvenlige Partier mente, at man da maatte se at ordne denne Sag paa en tidsvarende Maade efter den nyere Udvikling. Naar vi Forslagsstillere nu forelægge det høje Ting et Forslag om Præstegaardsjorder, tør vi vente og haabe, at Udviklingen har ført os i Retning af, at dette Spørgsmaal af alle vil blive betragtet noget anderledes og med noget mildere Øjne end den Gang. Der gaar ubetinget en Udviklingsstrøm i Retning af at faa dette forældede Forhold hævet. Skoleloderne forsvinde mere og mere, ikke ved et Lovbud, men ved en sund og naturlig Udvikling, som Forholdene forme sig, og der er neppe Tvivl om, at det mere og mere udvikler sig i Retning af, at ogsaa Præstegaardsjorderne komme over i en anden Besiddelse og Driftsform end nu. Jeg tror ikke, det vilde være rigtigt for Lovgivningsmagten at lade, som om den ikke ser dette og som om den ikke vilde være med til en Omordning. Det nuværende Forhold er sikkert nok højst upraktisk i alle Henseender. Præsten har i al Almindelighed kun Besvær og Bekymring og forholdsvis ringe Udbytte af Jorden. Samfundsmæssigt taget er det sikkert nok, at en hel Del af Danmarks bedste Jorder

saaledes ligger drevet paa den aller daarligste Maade, saa det ligefrem er et almindeligt national økonomisk Tab. Den gamle Præstetype, som for 50 Aar siden forholdsvis ofte var Foregangsmænd paa Landbrugsgets Omraade, er saa godt som forsvunden. Nu er det i Almindelighed en Byrde for Præsterne at drive deres Jorder, og det giver dem kun et ringe Udbytte. Netop fordi vi gaa ud fra, at Udbyttet af Jorden er saa ringe, have vi troet, at der var en gunstig Lejlighed til at skaffe Samfundet Jord, som for Øjeblikket kan erhverves mod fuld Erstatning til en forholdsvis rimelig Pris, og som, naar den kommer ind i en almindelig Driftsform, kan udnyttes saaledes, at den vil give et stort Udbytte for Samfundet. Med de Priser, den nu kan erhverves til, vil Jorden ogsaa kunne give et godt Udbytte for dem, der skulle gøre Arbejdet paa den.

Vi have derfor troet det rigtigt igen at rejse dette Spørgsmaal, og vi have gjort det i godt Haab om, at man fra alle Sider vilde se velvilligt paa denne Sag. Dette Forslag giver sig ikke ud for at kunne løse noget som helst med Hensyn til Præsternes Lønningsforhold. Det byder nemlig Præsterne fuld Erstatning for, hvad Jorden har givet dem til deres Embede. Der sker ikke nogen Forrykkelse i noget Forhold, og naar vi komme til en Revision af Præstelønningsloven, vil den her foreslaaede Lov ikke kunne skade noget. Der vil ved dens Gennemførelse snarere i Forvejen være brudt en af de Vanskeligheder, der altid optaarne sig, naar dette Forhold kommer frem. Den Side af Sagen vil herved være ordnet, men derimod ikke Spørgsmaalet om, hvorledes Præsternes Lønning skal ordnes. Det er ikke det, som har været Drivkraften for os, men derimod, hvad jeg ogsaa haaber har nogen Betydning, at vi have villet lette Arbejdet for en tidssvarende og frisindet Udvikling. Hovedspørgsmaalet for os er Sagens landøkonomiske og nationaløkonomiske Side. Jeg haaber, at naar ærede Medlemmer blive bekendte med Forslaget, ville de indrømme, at der neppe i Grundprinciperne kan rejses nogen Indsigelse mod de Tanker, hvorpaa dette Forslag er bygget. Jeg skal kun som Lovforslagets egentlige Kærne nævne, at det gaar ud paa, at al Præstegaardsjord med Undtagelse af Bygepladser, Haver og lignende for Fremtiden skal overføres til Ejendom for Kommunerne, og disse skulle søge at udstykke og udparcellere dem i passende Ejendomme. Vi have da fundet, at saadanne